

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 8 ПОЛІТЕКОНОМІЯ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Економіка»

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політекономія
Викладач (-і)	Ємець Ольга Іванівна, доц., к.е.н., доц. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380979040894
Е-mail викладача	olha.yemets@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/ https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/287
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Політекономія – це суспільна наука, яка розкриває суть понять, категорій, законів та закономірностей функціонування і розвитку економічних систем на різних історичних етапах існування людства.</p> <p>Об'єктом політекономії як науки є економічна система, яка функціонує на основі певних виробничих відносин.</p> <p>Предметом політекономії є вивчення суті і розвитку виробничих відносин; вивчення взаємодії продуктивних сил та виробничих відносин; вивчення економічних категорій і законів, що керують розвитком економіки.</p> <p>Пререквізити: вихідна.</p> <p>Постреквізити: Мікроекономіка. Макроекономіка.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою дисципліни Політекономія є формування ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності задовольняти потреби людей.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни Політекономія з'ясування природи і змісту економічних законів та визначення механізму їх використання людьми у господарській діяльності; розкриття загальних теоретичних засад соціально-економічного життя суспільства; аналіз принципових рис економічних систем і напрямів їх еволюції; виявлення кращих надбань теорії та практики господарювання, способів і методів ефективного використання обмежених ресурсів виробництва; розкриття закономірностей суспільного відтворення, економічного зростання; дослідження особливостей сучасного стану функціонування і перспективи розвитку економічної системи.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність</p> <p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.</p> <p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК09. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.</p> <p>ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності</p> <p>СК06. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення</p>	

економічних задач.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Результати навчання

ПР07. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПР08. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПР15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
практичні заняття	14
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	051 Економіка	1	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практичні	самостійна робота	лекції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Предмет і метод політичної економії. Економічна система та закони її розвитку.	2	2	2	2		4
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці.	2	2	2			6
Тема 3. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	2	1	3		2	4
Тема 4. Суб'єкти економіки.		1	5			6
Тема 5. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.	2	2	2	2		4
Тема 6. Ринок: суть, функції, моделі. Конкуренція і ціноутворення.	2	2	2		2	4

Тема 7. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, відсоток і рента.	2	2	2	2		4
Тема 8. Економічний розвиток, зайнятість та відтворення робочої сили.	2		4			6
Тема 9. Суть і структура світового господарства. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.	2	2	2			6
Індивідуальне завдання			6			6
Усього годин	16	14	60	6	4	80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 балів – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен) Поточний контроль 0-30 балів; Самостійна робота 0-10 балів; Індивідуальне завдання 0-10 балів; Екзамен 0-50 балів.						
	Поточне тестування та самостійна робота			Екзамен	Сума балів з навчальної дисципліни		
	Модуль 1	Модуль 2					
	Поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне завдання	Екзаменаційна робота			
	Усне опитування, тестування	Тестування (КРС)	Презентація				
	30 балів	10 балів	10 балів				
	50 балів			50 балів	100		
	Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою						
	Шкала оцінювання для екзамену						
	університетська		національна			шкала ECTS (ЄКТС)	
90 – 100		5	відмінно			A	
80-89		4	добре			B	
70-79						C	
60-69		3	задовільно			D	
50-59						E	
26-49		2	незадовільно з можливістю повторного складання			FX	
1-25			незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни			F	
Вимоги до	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального						

письмової
роботи

завдання – (ІЗ) “Порівняльна характеристика економічних явищ та процесів в національних економічних системах”.

Індивідуальні завдання (ІЗ) виконуються у вигляді презентації до 5 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста,

Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).

Максимальна оцінка за ІЗ становить 10 балів.

Бали	Умови отримання балів
10 балів	Теоретичні запитання розкриті повністю, з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу, законодавчих актів та нормативних документів. При виконанні практичної частини застосовує системні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Висновки до завдань аргументовані та обгрунтовані.
9 балів	Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено згідно з програмним матеріалом дисципліни. При виконанні практичного завдання застосовує глибокі знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконується в цілому правильно в повному обсязі. При виконанні практичного завдання студент припускається окремих неточностей.
8 балів	Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено згідно з матеріалом дисципліни. При виконанні практичного завдання студент ефективно застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практична частина виконується в цілому правильно, при виконанні студент припускається окремих несуттєвих помилок.
7 балів	Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено з незначними погрішностями або без узагальнень. При виконанні практичної частини застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконуються в цілому правильно, при його виконанні студент припускається несуттєвих помилок.
6 балів	Теоретичні запитання розкриті повністю, проте при викладенні програмного матеріалу допущено незначні помилки. При виконанні практичної частини застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконується в цілому правильно. При його виконанні студент припускається несуттєвих помилок.
5 балів.	Теоретичні запитання розкриті неповно, допущено суттєві погрішності, які впливають на зміст відповіді. При виконанні практичного завдання без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускається значних помилок.
4	Теоретичні запитання розкриті неповно, з суттєвими помилками.

	бали	При виконанні практичного завдання без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається значної кількості помилок, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій.
	3 бали	Теоретичні запитання розкриті неповно або зовсім не розкрито. При виконанні практичного завдання припускається досить великої кількості грубих помилок, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.
	2 бали	Студент виконати практичне завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуації, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні. Теоретичні запитання не розкриті.
	1 бал	Студент виконати практичне завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій. Теоретичні запитання не розкриті.
Практичні заняття	<p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять (або тестування в системі дистанційного навчання) сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Поточне тестування по окремих темах може проводитись у системі дистанційного навчання – результат відображається у відсотках, максимум 100%.</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p>	
	Оцінка	Умови отримання оцінки
	5 «відмінно»	<ul style="list-style-type: none"> - повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; - правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.
	4 «добре»	<ul style="list-style-type: none"> - студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.
	3 «задовільно»	<ul style="list-style-type: none"> - студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що

		<p>вивчається;</p> <ul style="list-style-type: none"> - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; - викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.
	<p>2 «незадовільно»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; - виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього - повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.
Самостійна робота	<p>Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,1.</p> <p>Максимальна оцінка за тестування становить 10 балів.</p>	
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за такі види робіт: Поточний контроль (максимум 30 балів). Самостійна робота (максимум 10 балів). Індивідуальне завдання (максимум 10 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>	
Підсумковий контроль	<p>Підсумковою формою контролю є екзамен (максимум 50 балів), на якому студент презентує ідею свого майбутнього бізнесу.</p> <p>Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни:</p> <p>один раз викладачеві (талон №2) усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.</p> <p>Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p> <p>В умовах карантину чи військового стану ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми ZOOM.</p>	
7. Політика навчальної дисципліни		
<p>Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання “Порівняльна характеристика економічних явищ та процесів в національних економічних системах” оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.</p> <p>Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті</p>		

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту.

Додаткові бали +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.

8. Рекомендована література

Нормативно-правові документи

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003, № 436-IV із змінами та доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15> (дата звернення: 19.08.2024).

2. Закон України від 11.01.2001, № 2210-III «Про захист економічної конкуренції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text> (дата звернення: 19.08.2024).

3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30 вер. 2019 р. №722/2019. URL: <https://cutt.ly/2uod8sa> (дата звернення: 19.08. 2024).

Навчально-методичні матеріали

4. Політична економія: навчальний посібник / за науковою ред. к.е.н., доц. О. І. Ємець. – Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М. 2017. – 328 с. – Рек. ВР ДВНЗ «ПНУ ім.В.Стефаника».

5. Політекономія: методичні рекомендації до проведення практичних занять / Ємець О. І. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. – 64 с.

6. Політекономія: словник термінів та понять для самостійної роботи студентів / Ємець О. І. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. – 44 с.

Наукові публікації

7. Liudmyla M. Akimova, Iryna F. Litvinova, Hanna O. Ilchenko, Alina L. Pomaza-Ponomarenko and Olha I. Yemets, The Negative Impact of Corruption on the Economic Security of States. International Journal of Management, 11 (5), 2020, pp. 1058-1071. <http://www.iaeme.com/IJM/issues.asp?JType=IJM&VType=11&IType=5>. Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: SCOPUS.

8. Ємець О.І., Білоголовка І.І. Політекономічні засади інноваційного розвитку підприємств в умовах COVID 19. // Підприємництво, торгівля: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Старобільськ, 26-27 листопада 2020 року). – Харків : Вид-во Іванченка І.С. : Харків, 2020. – С.28-31.

9. Ємець О.І., Білошкурська Н.В. Політекономічні особливості державно-приватного партнерства // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Науковий збірник. Випуск 17. – Т.2. – Івано-Франківськ: Плай, 2021. – С. 60-65.

10. Свиноус І., Ємець О., Рудич О. Грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення в контексті формування економічних відносин в аграрному секторі України. Економічний дискурс. 2022. Випуск 3-4. С. 81-91. DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2022-2-8>. URL: <http://ed.pdatu.edu.ua/article/view/277387>.

11. Сус Т. Й., Ємець О. І., Цюпа О. П. Фінансова політика стимулювання інноваційного розвитку аграрного сектору та механізм її впровадження: іноземний досвід. Збірник наукових праць «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики». 2020. № 4 (35). С.347-355. (Web of Science, <http://fkd.org.ua/article/view/222151>).

Викладач

Ємець Ольга Іванівна

Доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки